

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Jany Serbovej a sudcov JUDr. Martina Bargela a JUDr. Aleny Šiškovéj v trestnej veci vyžiadanej osoby **I. K.** v konaní o návrhu krajského prokurátora Krajskej prokuratúry v Košiciach na vzatie vyžiadanej osoby do vydávacej väzby, na základe európskeho zatýkacieho rozkazu, prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 9. novembra 2016 v Bratislave sťažnosť vyžiadanej osoby **I. K.** proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 18. októbra 2016, sp. zn. 6Ntc/34/2016, a takto

r o z h o d o l :

Podľa § 194 ods. 1 písm. a/ Trestného poriadku **sa z r u š u j e** uznesenie Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 6Ntc/34/2016, z 18. októbra 2016.

Podľa § 16 ods. 3 písm. c/ zákona č. 154/2010 Z. z. o európskom zatýkacom rozkaze sa **I. K.**, nar. **X. v K.**, trvale bytom **K., J. X./X.**, **p r e p ú š ť a** z vydávacej väzby.

O d ô v o d n e n i e

Krajský súd v Košiciach uznesením, sp. zn. 6Ntc/34/2016, z 18. októbra 2016 rozhodol podľa § 16 ods. 1 zákona č. 154/2010 Z. z. o európskom zatýkacom rozkaze (ďalej len **ZEZR**) o vzatí **I. K.** do vydávacej väzby. Lehota vydávacej väzby začala plynúť 18. októbra 2016 a menovaný ju vykonáva v Ústave na výkon väzby a výkon trestu odňatia slobody v Košiciach.

Proti tomuto uzneseniu podal riadne a včas sťažnosť **I. K.**. V sťažnosti uviedol: „Trvám na tom, že v mojom prípade neboli splnené zákonné predpoklady na zadržanie, v dôsledku čoho je vylúčené, aby boli splnené podmienky na vzatie do väzby a následne splnené zákonné predpoklady na vzatie do vydávacej väzby. Namietam, že sudca neskúmal materiálne predpoklady väzby a strohé konštatovanie, že sú splnené podmienky pre ďalšie trvanie väzby ohľadne vyžiadanej osoby slovenského štátneho občana **I. K.**,

a to z dôvodov podľa § 16 ods. 1 o EZR, t. j. z dôvodov vydávacej väzby, zakladá nespreskúmateľnosť predmetného rozhodnutia a porušenie práva na spravodlivý proces. Podľa môjho názoru neboli splnené zákonné podmienky na moje vzatie do väzby a v tejto súvislosti poukazujem na ustanovenie § 15 ods. 2 zákona o európskom zatýkacom rozkaze, podľa ktorého v prípade jeho ponechania na slobode môže súd rozhodnúť o uložení primeraných opatrení alebo obmedzení na zabránenie, aby nedošlo k zmareniu účelu tohto konania. I keď v zmysle § 15 ods. 2 o EZR súd nie je viazaný dôvodmi väzby podľa Tr. poriadku platného v SR, pripúšťa sa aj táto medzinárodná norma ponechanie zadržanej osoby na slobode s uložení primeraných opatrení, alebo obmedzení v súlade na § 82 Tr. poriadku. S poukazom na vyššie uvedené navrhujem, aby Najvyšší súd SR vyhovel mojej sťažnosti, napadnuté uznesenie zrušil a prepustil ma z väzby na slobodu.“

Podľa § 192 ods. 1 Tr. por. pri rozhodovaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť a konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia.

Najvyšší súd ako nadriadený orgán v súlade s ustanovením § 192 ods. 1 Tr. por., v ktorom je vyjadrený obmedzený revízny princíp, potom ako nezamietol sťažnosť z dôvodu § 193 ods. 1 písm. a/ alebo písm. b/ Tr. por., na základe sťažnosti preskúmal napadnuté výroky uznesenia, a to zo všetkých hľadísk bez ohľadu na to, či tieto hľadiská sú, alebo nie sú v sťažnosti uvedené a jednak správnosť postupu konania, ktoré napadnutým výrokom predchádzalo, a to z hľadiska všetkých chýb, ktoré mohli spôsobiť nesprávnosť napadnutých výrokov uznesenia. Pri plnení revízneho princípu preveril z právnej stránky, či v celom konaní, v priebehu ktorého sa vytvárali podklady pre napadnuté uznesenie, nedošlo k porušeniu Trestného zákona, Trestného poriadku alebo iných mimo trestných právnych predpisov, ktoré sú súčasťou právneho poriadku, lebo právo nemôže byť založené na neprávne.

Najvyšší súd dospel k záveru, že napadnuté uznesenie je nezákonné, a preto je potrebné ho zrušiť, i keď z iných dôvodov, ako uviedol sťažovateľ vo svojej sťažnosti.

Z predloženého spisového materiálu vyplývajú nasledovné základné fakty:

- dňa 14. septembra 2016 rozhodol Krajský súd v Košiciach uznesením, sp. zn. 6Ntc/34/2016, podľa § 15 ods. 2 ZEZR, z dôvodov podľa § 15 ods. 1 ZEZR o vzatí vyžiadanej

osoby – I. K. do predbežnej väzby. Lehota predbežnej väzby začala plynúť 12. septembra 2016 o 12.15 h. (č. l. 35 – 39),

- dňa 11. októbra 2016 rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením, sp. zn. 3Tost/38/2016, podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. poriadku o zamietnutí sťažnosti vyžiadanej osoby – I. K., podanej proti vyššie uvedenému uzneseniu krajského súdu (č. l. 75 -77),

- dňa 29. septembra 2016 podal prokurátor Krajskej prokuratúry v Košiciach, Krajskému súdu v Košiciach návrh na vzatie vyžiadanej osoby – I. K. do vydávacej väzby (č. l. 83 – 95),

- dňa 18. októbra 2016 rozhodol Krajský súd v Košiciach (teraz sťažnosťou napadnutým uznesením) o vzatí vyžiadanej osoby – I. K. do vydávacej väzby (č. l. 96 – 98).

Pozbavenie osobnej slobody dotknutej osoby formou väzby predstavuje dramatický zásah do jej základného práva na osobnú slobodu zaručeného čl. 17 Ústavy Slovenskej republiky. Kľúčovým účelom tohto ustanovenia je zabrániť svojvoľnému a neospravedliteľnému pozbaveniu slobody. Aby pozbavenie osobnej slobody bolo súladné s Ústavou Slovenskej republiky, kladie sa opakovaný dôraz na **procesnú** a materiálnu zákonnosť pozbavenia slobody, vyžadujúci úzkostlivú oddanosť vláde práva. S ohľadom na to nielen samotné rozhodnutie o väzbe musí spĺňať najprísnejšie kritériá zákonnosti (úplný, konkrétny a presný výrok a kompletné a presvedčivé odôvodnenie), ale **i procesný postup** predchádzajúci rozhodnutiu o väzbe, musí zaručovať osobe o pozbavení osobnej slobody, ktorej sa rozhoduje, dodržanie všetkých práv tak, aby tento postup mohol byť v konečnom dôsledku a vo všetkých smeroch označený za spravodlivý, zákonný a súladný s Ústavou Slovenskej republiky i medzinárodnými dohovormi týkajúcimi sa ochrany základných práv a slobôd.

Medzi tieto práva nesporne patrí aj právo osoby o pozbavení osobnej slobody, ktorej sa rozhoduje, byť sudcom vypočutý pred rozhodnutím o väzbe v prípadoch, keď si to povaha veci vyžaduje (výsluch nie je potrebný v prípadoch podľa § 72 ods. 2 piata veta Trestného poriadku a ani pri rozhodovaní nadriadeného súdu o opravnom prostriedku) a v rámci tohto výsluchu realizovať tak svoje právo ústne a osobne sa vyjadriť minimálne k návrhu prokurátora na vzatie do väzby. Iba pri dodržaní takéhoto postupu je potom možné

konštatovať procesnú a v nadväznosti na to spravidla i materiálnu zákonnosť pozbavenia osobnej slobody.

Rozhodnutie o predbežnej väzbe a vydávacej väzbe v konaní o európskom zatýkacom rozkaze má iný charakter než väzba v rozsahu jej úpravy v štvrtej hlave v prvej časti Trestného poriadku. Sudca v tomto konaní neskúma dôvodnosť podozrenia zo spáchania skutku, pre ktorý je osoba vyžiadaná a neskúma ani existenciu dôvodov väzby v zmysle § 71 ods. 1 písm. a/, písm. b/, písm. c/ Trestného poriadku. Pred rozhodnutím o predbežnej väzbe je však sudca povinný zistiť, či pozbavením osobnej slobody vyžiadanej osobe bude naplnený účel predbežnej väzby, a to je – **zabezpečenie prítomnosti** zadržanej osoby na území Slovenskej republiky tak, aby nedošlo **k zmareniu účelu** konania o európskom zatýkacom rozkaze, pokiaľ orgán štátu pôvodu nepredloží originál európskeho zatýkacieho rozkazu. Predbežná väzba nie je obligatórna a zadržanú osobu možno ponechať na slobode. Sudca má však obligatórnu povinnosť pred rozhodnutím o predbežnej väzbe vypočítať vyžiadanú osobu (§ 15 ods. 2 ZEZR) a v rámci tohto výsluchu umožniť jej vyjadriť sa minimálne k návrhu prokurátora na jej vzatie do predbežnej väzby.

Vydávacia väzba podľa § 16 ods. 1 ZEZR tak isto ako predbežná väzba nie je obligatórna (na rozdiel od vydávacej väzby podľa § 16 ods. 2 ZEZR), pretože sudca musí pred rozhodnutím vždy skúmať splnenie minimálne jednej z dvoch podmienok na pozitívne rozhodnutie o návrhu prokurátora a to:

- či vzatie vyžiadanej osoby do vydávacej väzby je potrebné na **zabezpečenie jej prítomnosti** v konaní o európskom zatýkacom rozkaze na území Slovenskej republiky, alebo
- či vzatie vyžiadanej osoby do vydávacej väzby je potrebné na **zabránenie, aby nedošlo k zmareniu účelu** konania o európskom zatýkacom rozkaze.

Ak sudca dospeje k záveru, že ani jedna z týchto podmienok nie je splnená, rozhodne o ponechaní vyžiadanej osoby na slobode a analogicky podľa § 15 ods. 2 ZEZR môže vyžiadanej osobe uložiť primerané obmedzenia alebo povinnosti podľa § 82 Trestného poriadku. Z uvedeného vyplýva záver o tom, že **ak má sudca povinnosť skúmať splnenie aspoň jednej z vyššie uvedených podmienok, musí mať vyžiadaná osoba vždy právo vyjadriť sa k týmto podmienkam, a tak spochybniť, alebo vyvrátiť ich naplnenie**, ktoré nepochybne prokurátor konštatoval v návrhu na jej vzatie do vydávacej väzby (§ 16 ods. 1

posledná veta ZEZR). Odňatie tohto práva vyžiadanej osobe považuje najvyšší súd za vážne porušenie princípu spravodlivého procesného postupu sudcu pred rozhodnutím o vydávacej väzbe, a to aj napriek tomu, že v ustanovení § 16 ods. 1 ZEZR sa expressis verbis nevyžaduje vypočutie vyžiadanej osoby.

Pripustenie rozhodnutia sudcu o vzatí vyžiadanej osoby do vydávacej väzby podľa § 16 ods. 1 ZEZR - ex cathedra – bez výsluchu takejto osoby, by predstavovalo právny a logický paradox medzi závažnejším významom a dosahom samotného rozhodnutia o vydávacej väzbe podľa § 16 ods. 1 ZEZR oproti prísnejším pravidlám (povinný výsluch) pre rozhodnutie o miernejšom zásahu do práva na osobnú slobodu pri rozhodovaní o predbežnej väzbe (je časovo obmedzená na trvanie len 40 dní).

Najvyšší súd uzatvára, že pri rozhodovaní o vzatí vyžiadanej osoby do vydávacej väzby podľa § 16 ods. 1 ZEZR (nie podľa § 16 ods. 2 ZEZR) je sudca povinný (výnimky vid' vyššie) vypočúť vyžiadajú osobu, a tak jej umožniť ústne a osobne sa vyjadriť k návrhu prokurátora na jej vzatie do vydávacej väzby a tiež spochybníť danosť dôvodov na pozitívne rozhodnutie o jej vzatí do vydávacej väzby. Rozhodnutie ex cathedra je možné, len ak sudca rozhodne o ponechaní vyžiadanej osoby na slobode. Iba takýmto procesným postupom realizované pozbavenie osobnej slobody vyžiadanej osoby možno považovať za súladné s významom výnimky (väzba) zásahu do jej práva na osobnú slobodu zaručeného Ústavou Slovenskej republiky.

Rozhodnutie o vzatí vyžiadanej osoby do vydávacej väzby podľa § 16 ods. 2 ZEZR je rozhodnutím nevyhnutným (bez možnosti skúmania existencie akýchkoľvek dôvodov väzby, či nahradenia väzby), procesno-technického charakteru, ktorého jediným účelom je zabezpečenie „hladkého“ odovzdania vyžiadanej osoby orgánom cudzieho štátu. Súd tak rozhodne len vtedy, ak:

- vyžiadaná osoba súhlasí s vydaním alebo
- po tom, ako bolo rozhodnuté o vykonaní európskeho zatýkacieho rozkazu, vždy však len po tom, ako vyžiadanej osobe už bola predtým osobná sloboda obmedzená, či už vo forme zadržania podľa § 13 ZEZR alebo rozhodnutia podľa § 15 ods. 2 ZEZR (predbežná väzba) alebo vo forme výkonu trestu odňatia slobody, ktorý v čase rozhodovania vykonáva (k tomu vid' § 29 ZEZR).

Z ust. § 13 ods. 1 ZEZR, § 15 ods. 2 ZEZR, § 19 ods. 2, ods. 3 ZEZR i § 22 ods. 3 ZEZR vyplýva, že vyžiadaná osoba bola opakovane vypočutá a nakoľko rozhodnutie

o jej vzatí do vydávacej väzby podľa § 16 ods. 2 ZEZR je povinným a bezpodmienečne nevyhnutným, bolo by jej opakované vypočutie len formálnym až formalistickým, bez akéhokoľvek významu a opodstatnenia. Preto je možné o vzatí vyžiadanej osoby do vydávacej väzby podľa § 16 ods. 2 ZEZR rozhodnúť ex cathedra (podobne vid' uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 6Tost/8/2015, z 30. marca 2015).

Žiada sa dodať, že procesný postup a samotné rozhodnutie o vydávacej väzbe nemôže prebiehať len formálne, ale musí zodpovedať požiadavkám zákonnosti vyplývajúcim zo zákona o európskom zatýkacom rozkaze, z čl. 17 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 5 ods. 1 písm. f/, ods. 4 Dohovoru o ochrane základných ľudských práv a slobôd. Preto je potrebné postupovať tak, aby pozbavenie osobnej slobody vyžiadanej osoby vydávacou väzbou a procesný postup príslušných orgánov predchádzajúci rozhodnutiu zodpovedal v čo možno najširšej miere základným požiadavkám spravodlivého procesu a teda aj právu na kontradiktórny postup v konaní o pozbavení osobnej slobody vyžiadanej osoby (vid' Garcia Alva p. Nemecku, rozs. č. 23541/94 z 13.2.2001, Lietzow p. Nemecku, rozs. č. 24479/94 z 13.2.2001, Skops p. Nemecku, rozs. č. 25116/94 z 13.2.2001). Záruky ustanovené v čl. 6 Dohovoru sa nevzťahujú stricto sensu iba na súdne konanie, ale aj na štádiá, ktoré im predchádzajú a ktoré po nich nasledujú (Imbrosia p. Švajčiarsku rozs. z 21.11.1993). Súdny orgán posudzujúci opravný prostriedok proti rozhodnutiu o väzbe musí poskytovať záruky vlastné inštancii súdnej povahy. Konanie musí byť kontradiktórne a v každom prípade musí zaručiť „rovnosť zbraní“ medzi stranami (Sanches - Reisse p. Švajčiarsku rozs. z 21.10.1986 a ďalšie).

Vyžiadanej osobe - I. K. a ani jeho obhajcovi nebol predložený návrh prokurátora na jeho vzatie do vydávacej väzby na vyjadrenie, v dôsledku čoho sa nemohol k návrhu vyjadriť, menovaný nebol oboznámený s originálom európskeho zatýkacieho rozkazu a jeho prekladom a napokon nebol ani sudcom pred rozhodnutím o vydávacej väzbe vypočutý. Preto, podľa názoru najvyššieho súdu, nespĺňa procesný postup sudcu pri rozhodovaní o vzatí vyžiadanej osoby do vydávacej väzby základné zásady štandardného a zákonného postupu pred rozhodnutím o vydávacej väzbe, a preto ani samotné rozhodnutie nemôže byť označené za zákonné.

So zreteľom na uvedené považoval najvyšší súd sťažnosť vyžiadanej osoby - I. K. za dôvodnú, a preto zrušil napadnuté uznesenie a menovaného prepustil z vydávacej väzby.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 9. novembra 2016

JUDr. Jana S e r b o v á, v. r.
predsedníčka senátu

Vypracoval : JUDr. Martin Bargel

Za správnosť vyhotovenia : Ing. Alžbeta Kóňová